

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry LAUSUNTO
PL 510
00101 Helsinki

12.10.2023

EDUSKUNTA
Maatalousjaosto

Viite: Lausuntopyyntö HE 41/2023 vp

ASIA: HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLA VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2024, MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA (PL 30)

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua valtion talousarviosta vuodelle 2024 sekä maatalouden tuotantopanosten saatavuudesta, markkinoista ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan vuoden 2024 talousarviossa viljelijätukien ja -korvausten määrärahat ovat Suomen CAP-strategian ja toisaalta myös hallitusohjelman mukaisia ollen käytännössä kuluvan vuoden tasolla. Momenteittain tarkasteltuna momentit 30.10.43. (eläinten hyvinvointikorvaukset) ja 30.20.43. (ympäristökorvaukset, luomu) ovat maatalouden näkökulmasta suurimmat epävarmuutta sisältävät kohdat, koska näissä määrärahamenekki perustuu arvioon viljelijöiden sitoutumisesta vapaasti valittaviin toimenpiteisiin.

Yleisesti ottaen maatalouden investointikustannukset ovat nousseet vajaan kolmen vuoden aikana yli 20 prosenttia. Yhdessä korkojen merkittävän nousun kanssa tämä tarkoittaa erityisesti kotieläintuotannon rakentamisinvestointien hiljenemistä. Kun kotieläintuotannon lopettaminen tiloilla jatkuu entiseen tahtiin, niin tuottavuuden parantuminen ei yksinään korvaa lopettavien tilojen tuotantoa. Kotieläintuotannossa tuotantomäärät siten oletettavasti jatkavat laskuaan. Muutenkin maatilojen taloustilannetta tarkasteltaessa voidaan olettaa kotieläintilojen taloustilanteen tiukentuvan vuonna 2024 kuluva vuodesta. Poikkeukselliset ja nopeat hintasuhdanteiden vaihtelut todennäköisesti jatkuvat edelleen.

Hallitusohjelman mukaisesti valtionavustukset mm. 4H-toimintaan, maatalouden neuvontapalveluihin ja eräisiin muihin kehittämistoimiin (momentit 30.10.50 ja 30.10.55) alenevat. Ottaen huomioon parin viime vuoden inflaation ja palkkakehityksen, tulee muutoksella olemaan vaikutuksia avustuksia saavien tahojen toimintaan. Leikkaukset ja säästöt näkyvät talousarvioesityksessä turvapeltojen ilmastotoimet -momentin lakkauttamisena ja toisaalta 2/2023 hyväksytyn lisätalousarvion käyttämättömän määrärahan leikkauksena valtiontalouden säästöihin. Maatalouden kustannuskriisin hoitamiseen varatuista määrärahoista menee siten lähes 80 milj. euroa valtiontalouden tasapainottamiseen. Näille varoille olisi ollut tarve elinkeinon pitkän aikavälin toimintaedellytysten turvaamisessa.

Maatalousyrittäjän näkökulmasta talousarvion määrärahat siis vastaavat hyvin pitkälti hallitusohjelman kirjauksia. Yleisemmällä tasolla koko elintarvikesektoria koskeva hallitusohjelman kirjaus ruokaviennin

arvon kasvattamisesta suhteessa viennin kasvattamiseen liittyviin määrärahoihin jää kovin vaatimattomaksi. Lisäksi haasteeksi muodostuu Food from Finland ohjelman loppuminen, jolloin vientiedellytyksiä elintarvikeyrityksille luova ja edistävä taho lopettaa toimintansa.

Helsingissä 12.10.2023.

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Juha Lappalainen
tutkimuspäällikkö